

Bilbeny: 'Leonardo da Vinci va tenir una relació més forta amb Catalunya del que s'ha imaginat'

Autor: Pere Francesch

Data de publicació: 29-08-2014

Un reportatge d'En Pere Francesch sobre el documental "Desmuntant Leonardo", que ajuda a entendre millor la pel·lícula i les recerques d'En Jordi Bilbeny

'Leonardo da Vinci va tenir una relació més forta amb Catalunya del que fins ara s'ha pogut imaginar.' Aquesta és una de les tesis que defensa l'escriptor i investigador Jordi Bilbeny al documental 'Desmuntant Leonardo', dirigit per Dani de la Orden i Marc Pujolar. En una entrevista a l'ACN, Bilbeny ha dit que al documental es posa una gran ombra de dubte sobre tot el que s'ha dit al voltant de Leonardo da Vinci i es tracten 'diversos aspectes de la seva biografia que són fruit de la tergiversació premeditada dels censors d'estat'. 'Desmuntant Leonardo' es podrà veure fins a final de mes als Cinemes Girona. A final de juliol ja l'havien vist mil persones.

El documental d'investigació històrica aprofundeix en la figura del geni del Renaixement i segueix l'estela de documentals anteriors com 'L'apropiació del descobriment d'Amèrica' (2003), 'Enigma Cervantes' (2004) i 'Colom i la Casa Reial Catalana' (2011). De fet, són ben conegudes les investigacions de Bilbeny, qui ha defensat la catalanitat de personatges com Colom o Cervantes.

En aquest cas, s'investiga Leonardo da Vinci. A Bilbeny, des de fa molts anys, li va cridar l'atenció que en el fons d'algunes obres de Leonardo es veïessin unes muntanyes molt similars a les de Montserrat. El seu interès va créixer en descobrir el llibre 'Leonardo, los años perdidos', de José Luis Espejo, on es demana si el pintor va ser a Montserrat. 'Al llibre', ha dit l'investigador, 's'hi aporten raons de pes per creure que Leonardo havia d'haver estat a Montserrat o havia tingut alguna relació amb la muntanya'. També ha destacat una altra dada fonamental del llibre, en relació amb l'escut d'armes de Da Vinci que es troba a Anchiano, el lloc on va néixer. Ha destacat que, curiosament, a l'escut d'armes hi figuren les barres catalanes, 'en lloc de quatre, n'hi ha tres, però tothom sap que el nombre de pals o barres era indistint', ha afegit.

A partir d'aquí, va començar la investigació de Bilbeny, qui ha dit que pensava que Da Vinci podia ser 'el fill intocable d'un Papa, una persona que va arribar a vell escrivint i pensant unes coses que eren tingudes per herètiques'. Finalment, va canviar la direcció de la recerca veient l'escut d'armes, i va interpretar que podia ser 'un fill perdut de la casa reial catalana, segurament de Nàpols': 'Si Leonardo havia viscut a Itàlia i els reis de Nàpols estaven emparentats amb gairebé totes les famílies nobles de la península itàlica, potser s'havia de començar per allí.'

Bilbeny va començar a escriure sobre els resultats de la investigació i va fer alguna conferència, fins que el director dels seus anteriors documentals, David Grau, i la productora Pilar Montoliu van decidir tirar endavant 'Desmuntant Leonardo'. No obstant això, Pilar Montoliu va decidir de canviar-ne el director i que ho fos de Dani de la Orden, fill de la productora, un jove director que es començava a fer un nom en el terreny audiovisual, ha dit Bilbeny.

'Una gran ombra de dubte'

Bilbeny ha destacat que al documental posen una 'gran ombra de dubte' sobre tot el que s'ha dit al voltant de Leonardo da Vinci: on va néixer, la seva edat, la seva mare i el seu pare, el seu tutor, la seva estada a Milà, qui és la Gioconda i quines muntanyes hi ha darrere seu. 'Tractem diversos aspectes de la seva biografia que són fruit de la tergiversació premeditada dels censors d'estat'. A la pregunta de per què creu que s'ha tergiversat la història de Da Vinci, Bilbeny ha dit que a Itàlia s'interpreta que la unitat del país l'havien de fer del nord cap al sud i no a l'inrevés. 'La gran cultura italiana i el gran moviment espiritual i artístic és de Roma a Nàpols, i el nord no ho accepta i porta a terme moviments per autoproclamar-se hereu de la cultura dels clàssics. Milà i Florència es comencen a atribuir pintors i moviments culturals que no eren florentins ni milanesos.'

En aquest context, ha destacat que s'havien intentat esborrar 'les relacions humanes, polítiques i culturals entre Leonardo i Nàpols'. 'Mostrem que Leonardo no estava alimentat, nodrit, protegit i suportat econòmicament pel duc de Milà i els senyors de Florència, sinó per les princeses napolitanes i pel rei de Nàpols, i que com a conseqüència d'això va tenir una relació més forta amb Catalunya del que fins ara s'ha pogut imaginar', ha assegurat. En aquella època, Isabel de Nàpols --o d'Aragó-- s'havia casat amb el duc de Milà Gian Galeazzo Sforza. I Da Vinci va ser el pintor de la Cort del duc de Milà en aquell període.

No es defensa que Da Vinci fos català

Bilbeny ha apuntat que la relació entre Da Vinci i Catalunya fins ara havia estat de zero. El documental no defensa que Leonardo da Vinci fos català, sinó que ofereix dades i proves d'una connexió amb Catalunya. Ha volgut deixar ben clar que això no és perquè ell ho digui o que ho defensi per la seva ideologia política: 'En principi vaig entrar amb la intenció de demostrar que Da Vinci no és un pobret italià, sinó un noble o aristòcrata. Volia saber qui era Leonardo da Vinci i el que surt de moment és un personatge vinculat a la casa reial catalana de Nàpols, parent dels Borja, que pinta uns quadres amb unes muntanyes que s'assemblen molt a les de Montserrat.' L'investigador ha destacat que Da Vinci 'no és un nen analfabet sense estudis, sinó un aristòcrata amb estudis de llatí, aritmètica, matemàtica, música, enginy militar i segurament amb estudis de medicina'.

Una possible segona part i un llibre

Bilbeny ha dit que els agradaria fer una segona part del documental, però ha reconegut que no hi ha recursos. 'Per fer això hem trigat dos anys i necessitaria un any per escriure'n la segona part', ha dit. Així mateix, també ha apuntat que s'ha proposat de fer un llibre perquè té moltes notes i molt material. 'Ens faria molta gràcia, però ara hi ha impediments a nivell material, de suport econòmic, de pau i tranquil·litat mental per poder-ho fer', ha assegurat.

'Desmuntant Leonardo' és una producció de Pilar Montoliu Produccions i compta amb la participació de l'Institut Nova Història. El documental és en format entrevista i es mostren documents i imatges de les quals es parlen. S'ha rodat a Roma, Nàpols, Florència i Bergamo i s'hi mostren les armes reials catalanes, les muntanyes de Montserrat o La Gioconda d'El Prado que fins fa un cert temps era tota pintada amb un fons negre.

Pere Francesch

Bilbeny -- Desmuntant Leonardo per vilawebtv

Article d'en Pere Francesch - ACN, publicat a vilaweb.